

NOVI SVJETSKI MIROTVORCI

Razmišljanje na temu suvremenog terorizma

Dana 11. rujna 2001. godine svijet je ostao zaprepašten slikama koje su putem medija stizale iz New Yorka. Teroristi su napali Svjetski trgovinski centar (WTC) i Pentagon, simbole američke moći i razvijenog zapadnog društva. Prema službenim podacima u ruševinama WTC-a život je izgubilo 2823 ljudi, nestalo je 350 vatrogasaca i 60 policajaca. U Pentagonu je život izgubilo 189 ljudi.¹ Taj događaj povod je suvremenom ratu protiv terorizma. Na scenu stupaju novi svjetski mirotvorci.

Napad na WTC i Pentagon iznenadio je cijeli svijet. Tim više što su bili u srcu SAD-a, a ciljevi su bili simboli demokracije i sigurnosti. Nakon napada nestao je svaki osjećaj sigurnosti i sav taj kaos pogodio je početku stvaranja novog, mirnog svijeta.

Glavnim krivcem napada proglašena je Al-Qa'ida, teroristička organizacija predvođena karizmatičnim Osama bin Ladenom. Glavno uporište terorista bio je Afganistan, još uvijek pod talibanskim režimom. Nije puno prošlo i „svjetski policajac“, najveća vojna sila koju je svijet ikada vidio kročila je na afganistansko tlo. Talibanski režim brzo je svrgnut, ali bin Laden nin do danas nije uhvaćen.

Bio je to početak velike američke ofenzive. Uslijedio je Irak i borba za prava potlačenog iračkog naroda. Danas sve upućuje na to da je samo pitanje vremena kad će sila krenuti dalje.

Iako zgrožen događajem od 11. rujna 2001. godine, svijet je ostao skeptičan u pitanju rata u Afganistanu. Protiv rata u Iraku glasa je bio malo glasnjiji, ali nedovoljno. Danas u Afganistanu nije samo američka vojska. UN se protivio ratu u Iraku, ali SAD nije snosio nikakve posljedice ne poštujući odredbu krovne organizacije demokratskog društva. Irak je, recimo usput, godinama trpio razne sankcije zbog militarne politike Saddama Husseina.

Odnos SAD-a i najljućih neprijatelja naveliko budi skepsu u ljudima. Poznata je stvar da su Amerikanci sami stvorili svoje najveće neprijatelje. Bin Laden, Hussein i mnogi drugi proizvod su američke vojno-strateške industrije. Nameće se pitanje što je dovelo do toga da suradnja pukne. Mnogi analitičari drže da pravi razlog rata u Afganistanu leži u težnji američke vanjske politike da se nametne u međunarodnim odnosima na Bliskom istoku nakon nestanka Sovjetskog Saveza. Međutim, stvari su izmakle kontroli. Prema norveškom mirovnjaku dr. Joham Galtungu, Amerika i zapad su trebali riješiti stvari dijalogom. Iz Saudijske Arabije je trebalo povući vojsku, sankcije Iraku je trebalo prekinuti i Palestinu

¹ Usp. I. LUČIĆ, *New York godinu dana poslije*, Meridijani, 67, Rujan 2002. (IX), str. 31

je trebalo priznati.² Za primjetiti je kako je većina problema nastala na teritoriju navedenih zemalja.

Navedene zemlje strateški su jako zanimljive razvijenom zapadnom svijetu. Osim prirodnog smještaja na razmeđu svjetova i kultura koji pogoduje vojnoj kontroli svijeta, na tim područjima nalaze se velike količine nafte i zemnog plina. SAD je zasigurno najveći potrošač tih prirodnih bogatstava. Osim zadovoljavanja vlastitih potreba, veliku korist donosi i kontrola tržišta nafte, kojoj cijena vrtoglavo raste. Arapski stručnjaci mišljenja su da bi stalna prisutnost američke vojske kao ekskluzivnog arbitra prirodnih bogatstava tog područja predstavljala otvorenu mogućnost budućih sukoba.³

Ipak, svijet ostaje slijep pokraj zdravih očiju. Krvoproliće je načelno osuđeno, ali malo je nastojanja oko njegova zaustavljanja.

Terorizam se definira kao primjena nasilja prema imovini ili ljudima da bi se zastrašivanjem utjecalo na određenu politiku. Kada problem modernog terorizma sagledamo kroz ovu definiciju, jedino što s obzirom na napadača i žrtvu možemo reći jest da je žrtva uvijek nevina. Teško je reći tko je napadač, a tko žrtva. Žrtva su oni nevini koji su se zatekli u WTC-u za vrijeme napada, ali žrtva su i tisuće Iračana poginulih u američkoj invaziji. Pitanje koje se nameće: može li se terorom protiv terora? Zar to nije isto kao i razvijanje nuklearnog oružja u svrhu sprečavanja nuklearnog rata? Zar ljudski život ne vrijedi više od nekoliko barela nafte? Ili je sve dopušteno, da se izrazim filmski „Za šaku dolara“.

Rezultati najnovije borbe protiv terorizma sve su vidljiviji. O tome će posvjedočiti Madrid, London, turisti u Egiptu i svi oni bezimni o kojima svakodnevno čujemo u vijestima. Zar cilj nije bio postići mir?

Problem terorizma nije se rodio rušenjem nebodera u New Yorku. Početak leži mnogo dublje u povijesnim odnosima. No sigurno je da je uzrok svega ljudska taština, a ista ta taština danas se krije pod maskom borbe protiv vlastitog iznašašća. I sve dok ta borba nekome pogoduje, rezultati će biti sve porazniji. Terorizam nije prirodan ljudskom duhu, a svi oni teroristi ili njihovi progonitelji ipak su samo ljudi. Tim smo ljudima upućeni. Sve dok se bude šutjelo, napretka neće biti.

Jednostavnog rješenja kojeg bi mogao predložiti ne vidim, ali vidim da ovakvo rješavanje stvari ne ide. A dok se mir ne ostvari možemo samo moliti. Onoga od kojega svaki mir dolazi da nas poštedi ovakvih mirotvoraca.

Fra Damir Ćiro Ćikara

² Usp. *Isto*, str. 35

³ Usp. *Isto*, str. 35